Наталія Кавалер

ГУМАНІСТИЧНІ ІДЕЇ О. А. ЗАХАРЕНКА

Впродовж декількох десятків літ працював у Сахнівській середній школі широко відомий педагог, мислитель, вчений-експериментатор Олександр Антонович Захаренко. За роки директорства О. А. Захаренка Сахнівська сільська школа перетворилась в унікальний навчальний заклад. Він з перших своїх кроків на освітянській ниві вважав, що школа – це не просто споруда, не приміщення і навіть не класи з модерновим обладнанням і комп'ютерами. Це, передусім, – храм знань, високої моралі і необмеженої творчості вчителів та їх вихованців. О. А. Захаренко навчав дітей не лише читати і писати, а й думати і мріяти, втілювати ці мрії в життя, досягати поставленої мети. При цьому він завжди бачив в кожному учневі особистість і керувався в педагогічній діяльності досвідом і заповітами пращурів: «Якщо не можеш нічого дати – дай волю, якщо не можеш нічим допомогти – не заважай».

Ця унікальні школа є однією з кращих європейських навчальних закладів. Безумовно, повністю повторити школу такого зразка неможливо, але бути обізнаним з авторською технологією і намагатися творчо впроваджувати інноваційні ідеї – це віяння часу та необхідність. Педагогічну спадщину О. А. Захаренка ще мало дослідників обрали своїм предметом. Можна назвати лише декілька прізвищ вчених: В. Г. Кузь, Н. С. Побірченко, О. Я. Савченко, Н. М. Чепурна.

О. А. Захаренко був достойним представником української плеяди педагогів-новаторів, майстром створення особливої освітньої практики; практики науково-орієнтованої, яка втілювалася у систему виховних ситуацій. Ситуацій, у яких у дитини виховувалась міцна позиція творити добро людям. І. Д. Бех виділяє наступні категорії соціогенної ситуації за О. А. Захаренком:

Творча індивідуальність педагога і дитини;

Інтелектуально-духовний розвиток як ядро особистості;

Гуманізм як мета і як спосіб організації навально-виховного процесу;

Спільна (вчительська-батьківська-учнівська) дія як основа суспільно-значущої життєдіяльності;

Культура як загальна умова розвитку особистості;

Культ знань;

Багатопланова діяльність як форма розвитку особистості (художня, спортивна, трудова, навчальна) [1, с. 9].

В основі педагогіки О. А. Захаренка лежить геометричний принцип – «принцип трикутника»: в основі роботи школи повинно бути три кути – «дитина» – «батьки» – «вчитель».

Ідеалом вихованої людини, стверджував О. А. Захаренко, може бути лише розмаїття не схожих і по-своєму прекрасних, здорових фізично і

духовно людей, що живуть за законами добра і краси, сповідають загальнодержавні закони, загальнолюдські принципи і цінності.

Центром виховної системи (педагогічного процесу) є дитина в проблемі її розвитку, формування її внутрішнього світу, організації її життя.

Вирішальним є характер взаємин між учителем і учнем. Встановлення гуманістичних стосунків між педагогами і учнями на основі взаємної поваги вважається одним із факторів правильного розвитку шкільного колективуй створення творчої обстановки, в якій найкраще виявляються здібності людини, формуються позитивні якості особистості.

Саме такі ідеї, якими керувався О. А. Захаренко, зробили Сахнівську загальноосвітню школу єдиною у своєму роді неповторною серед сотень сільських шкіл Черкащини і створили дійсно сахнівське чудо, де панують радість і творчість, де кожна дитина – ні з ким і ні з чим незрівняний скарб, її люблять, за неї радіють, їй співчувають, турбуються про загальний розвиток.

Список використаних джерел:

Бех І. Д. Педагогічна творчість О. А. Захаренка та її подальший розвиток / І. Д. Бех // Школа О. А. Захаренка як модель сучасної сільської школи. – Черкаси, 2006. – С. 9–15.